

การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภานา 4
ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช*
PROVIDING REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING
TO THE 4 PRINCIPLES OF THE PERSONNEL SUBDISTRICT ADMINISTRATION
ORGANIZATION IN RON PHIBUN DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ศิริรัตน์ บุญกอง* และ สุปรียา ชำนาญพุฒิพร

Sirorat Dunkon* and Supreecha Chamnanputtiporn

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: siroratnbuykxng@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภานา 4 ของบุคลากร และ 2) นำเสนอแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภานา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภานา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักศีลภานา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46) รองลงมา คือ ด้านหลักกายภานา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.43) ด้านหลักจิตภานา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.42) และด้านหลักปัญญา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.41) ตามลำดับ และ 2) แนวทางการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภานา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ 1) หลักกายภานา บุคลากรให้บริการด้วยใจ รับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุ 2) หลักศีลภานา บุคลากรปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎระเบียบมีจรรยาบรรณในการบริการ 3) หลักจิตภานา บุคลากรด้านหลักจิตภานา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้นั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรม) ได้แก่ ว่าเจ้าหน้าที่มีจิตใจที่จดจ่อกับงานที่ให้บริการ และ 4) หลักปัญญาภานา บุคลากรควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานอย่างสม่ำเสมอและควรมีทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะได้

คำสำคัญ: การให้บริการ, การรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ, หลักภานา 4, บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

This research aims to 1) Provide registration services for the elderly according to the 4 principles of the personnel and 2) Guidelines regarding the promotion of registration services for the elderly according to the 4 principles of the administrative organization personnel. Subdistrict

* Received July 2, 2024; Revised July 18, 2024; Accepted July 27, 2024

in Ron Phibun District Nakhon Si Thammarat Province This research is a mixed methods research. Quantitative research Sample group of 384 people. Qualitative research. There were 5 key informants. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation. It was found that 1) The provision of registration services for the elderly according to the 4 principles of the Subdistrict Administrative Organization personnel in the area Ron Phibun District Nakhon Si Thammarat Province Overall it was at a high level, with an average value ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.33). When considering each area, it was found that the area with the highest average was For the principle of morality, the average value ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.40), followed by the principle of physical conduct, the average value ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.35), the principle of mentality, the average value ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.35), and In terms of wisdom principles, the average values ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.43), respectively. 2) Guidelines for promoting the provision of registration services for the elderly according to the 4 principles of the Subdistrict Administrative Organization personnel in Ron Phibun District. Nakhon Si Thammarat Province includes: 1.1) Principles of the Body of Peace, personnel providing service with heart Listen to the opinions of the elderly. 1.2) Principles of precepts. Personnel work correctly according to the rules and regulations and have ethics in providing services. 1.3) Principles of mentality. Personnel in the principles of mental meditation (mental cultivation, mental development, mental training to be stable and prosper with morality) namely that officials have minds focused on the work they provide and 1.4) Principles of wisdom and meditation Personnel should regularly develop their knowledge about their work and should have the skills to solve specific problems.

Keywords: Providing Services, Registering the Elderly, Lak Phawana 4, Subdistrict Administrative Organization Personnel

บทนำ

ประเทศไทยมีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและอายุยืนยาวมากขึ้น เมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา อาจมาจากการสาธารณสุขเจริญขึ้น ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางสาธารณสุขได้เร็ว และแม่นยำมากขึ้น การคมนาคมสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยรวดเร็วขึ้น จึงมีกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจำนวนมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 18.1 ของประชากรทั้งประเทศ พบว่า เมื่อสิ้นปี 2565 ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 12,698,362 คน หรือคิดเป็นจำนวน 19.21% ของประชากรทั้งหมด 66,090,475 คน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2560) ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพัฒนาเด็กเยาวชน ผู้สูงอายุบังคับให้มีบริการแก่กลุ่มอายุเหล่านี้ในรูปแบบที่รับกับสภาพของกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุต้องได้รับบริการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิเกี่ยวกับสิทธิได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุที่ระบุว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ” (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554)

รัฐไทยต้องให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ประชาชนสัญชาติไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ต้องไปลงทะเบียนยืนยันตัวตนต่อหน่วยงานภาครัฐเพื่อรับสิทธิและสามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุด

คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ และสอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจ (Decentralization) ที่ถูกกำหนดไว้ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา บังคับใช้เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 ต้องการมุ่งเน้น “การถ่ายโอนภารกิจ” หมายถึง การที่ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาคจะลดหรือยุติบทบาทจากผู้ปฏิบัติ เปลี่ยนไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติแทน ได้ให้เป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของคนในท้องถิ่น โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ดังนั้น การรับลงทะเบียนผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเมื่อผู้สูงอายุได้ลงทะเบียนไว้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วย่อมได้รับสิทธิและสวัสดิการตามที่รัฐได้กำหนดกฎหมายและนโยบายเพื่อเป็นการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติสิทธิผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ซึ่งได้จัดสวัสดิการทั้งทางด้านสาธารณสุข สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น และนโยบายหลักที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้แก่ โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติข้างต้น เป็นโครงการที่จ่ายเงินรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทุกคนที่ไม่อยู่ภายใต้โครงการบำนาญอื่นใดของรัฐ ซึ่งรัฐบาลจ่ายเบี้ยยังชีพโดยเพิ่มสิทธิประโยชน์ตามช่วงอายุ คือ ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 60-69 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพอัตรา 600 บาทต่อคนต่อเดือน ผู้สูงอายุซึ่งมีอายุ 70-79 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 700 บาทต่อคนต่อเดือน ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 80-86 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 800 บาทต่อคนต่อเดือน ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 90 ปี ขึ้นไป จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 1,000 บาทต่อคนต่อเดือน แทนที่จะจ่ายผลประโยชน์รายเดือนอัตราเดียวแก่ผู้รับประโยชน์ที่มีสิทธิทุกราย แต่ที่ผ่านมาการลงทะเบียนของผู้สูงอายุกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพหรือรับสิทธิและสวัสดิการอื่น ๆ ยังพบปัญหาอยู่หลายประการ เช่น 1) ปัญหาที่ประชาชนทั่วไปไม่ทราบหรือไม่สามารถคำนวณหาช่วงเวลาที่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง มีความเสี่ยงในการไปลงทะเบียนล่าช้ากว่าที่ระเบียบกำหนด ส่งผลให้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุล่าช้าและจำนวนเงินเบี้ยยังชีพที่ได้รับน้อยกว่าสิทธิที่ควรจะได้ 2) การย้ายที่อยู่ของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจะต้องไปขึ้นทะเบียนกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ที่ตนมีชื่ออยู่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับที่ต่ำกว่าเทศบาลลงมานั้น (องค์การบริหารส่วนตำบล) ไม่สามารถดูข้อมูลทะเบียนราษฎรได้ทำให้ไม่ทราบข้อมูลด้านการย้ายที่อยู่ผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุบางรายเสียสิทธิการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไป 3) ระบบการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุที่ย้ายจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นทำให้การเบิกจ่ายต้องในรูปแบบเงินสด ทำให้เกิดความไม่สะดวกสบายในการเบิกเงินของผู้สูงอายุเนื่องจากการเดินทาง ค่อนข้างไกลประกอบกับในเขตพื้นที่ไม่มีรถประจำทาง การดำเนินการทางธุรกรรมการเงิน ไม่มีจุดให้บริการเบิก-ถอนและการให้บริการทางธุรกรรมทางการเงินในพื้นที่ ทำให้ผู้สูงอายุต้องเดินทางไปยังนอกพื้นที่ ทำให้เกิดไม่สะดวกแก่ผู้สูงอายุ (ธวัชชัย ไพรพฤกษ์, 2565) 4) เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่บรรจุใหม่และมีหน้าที่ในการให้บริการผู้สูงอายุ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ไม่มีทักษะการสื่อสารกับผู้สูงอายุ ความอดทนต่อการให้บริการผู้สูงอายุมีน้อย การพูดจาด้วยภาษาสมัยใหม่ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่เข้าใจ เป็นต้น (นิชาพัฒน์ คำดี, 2565)

พระพุทธศาสนาและหลักธรรมคำสั่งสอนเป็นเรื่องที่มีการกล่าวขาน และมีการประพฤติปฏิบัติกันมายาวนานหลายพันปีมาแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของศีลธรรม ซึ่งเป็นข้อกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคมที่ควรประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน ตลอดจนข้อห้ามที่ไม่ควร กระทำต่อสมาชิกในสังคมด้วยกัน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม ดังนั้น การนำเอาหลักธรรมมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานหรือทำงานนั้นเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง เนื่องจากจะส่งผลให้ เกิดการทำงานเป็นทีมและมีผลลัพธ์ที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ อีกประการหนึ่งการส่งเสริมบุคลากรโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ

หลักภาวะนา 4 ประกอบด้วย กายภาวะนา การส่งเสริมด้านกาย สีลภาวะนา การส่งเสริมด้านศีล จิตภาวะนา การส่งเสริมด้านจิต และปัญญาภาวะนา การส่งเสริมปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546) เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรนั้น สามารถสร้างบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในพื้นที่อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย 1) องค์การบริหารส่วนตำบลรัตนพิบูลย์ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง 3) องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก 4) องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง และ 5) องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม ซึ่งมีหน้าที่ในการรับลงทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนแก่ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับสิทธิและการดูแลจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ นอกจากนี้แล้ว การให้บริการประชาชนนั้น สามารถนำหลักภาวะนา 4 มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการได้ เพราะหลักภาวะนา 4 ในพระพุทธศาสนา มีที่มาที่ปรากฏในพระไตรปิฎกมักแสดงในรูปที่เป็นคุณสมบัติของบุคคลผู้ได้เจริญกาย สีล จิต และปัญญาแล้ว มีความสำคัญทั้งในด้านการพัฒนาตน การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ซึ่งหากบุคลากรที่ให้บริการผู้สูงอายุมีคุณสมบัติดังกล่าว ย่อมนำมาซึ่งความพึงพอใจแก่ผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่ง

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการให้บริการการลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวะนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่าเป็นอย่างไร และมีแนวทางพัฒนาการให้บริการผู้สูงอายุด้วยหลักภาวะนา 4 อย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งผู้รับบริการคือ ผู้สูงอายุ และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยให้บริการคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการให้บริการการลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวะนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการการลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวะนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ศึกษาตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และตัวแปรตาม ได้ศึกษาการส่งเสริมการให้บริการการลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวะนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ 1) กายภาวะนา (การพัฒนากาย) 2) สีลภาวะนา (การพัฒนาความประพฤติ) 3) จิตภาวะนา (การพัฒนาจิต) 4) ปัญญาภาวะนา (การพัฒนาปัญญา)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 9,433 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2566) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน จำนวน 384 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้แต่ละชั้นเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นตามสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) และตามดุลยพินิจ (Judgment Sampling) (สุจินต์ ธรรมชาติ, 2548) ของผู้วิจัยด้วยการแจกแบบสอบถาม 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง

กับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง 2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก 3) หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ 4) ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลควนชุม 5) อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต บัณฑิตและรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์ 5 รูป/คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และตัวแปรตาม คือ การส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักทฤษฎี 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างด้วยการแจกแบบสอบถามและเก็บกลับด้วยตนเอง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและบันทึกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ได้ใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้วิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักทฤษฎี 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้นสรุปได้ 2 ส่วน ดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) จำแนกตามเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 และเป็นเพศชาย จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40 2) จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 60-64 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 รองลงมา คือ อายุ 65-69 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 อายุ 70-74 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 อายุ 75-79 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 และอายุ 80 ปีขึ้นไปจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ 3) จำแนกระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 และระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ 4) จำแนกอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 อาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ข้าราชการ/เกษียณ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 และอื่น ๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ตามลำดับ 5) รายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ มีรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10 รองลงมา คือ มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และมีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักทฤษฎี 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ โดยรวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักสัณทฤษฎี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.40) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านหลักทฤษฎี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.35) อยู่ในระดับมาก ด้านหลักจิตทฤษฎี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.35) อยู่ในระดับมาก และด้านหลักปัญหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.43) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักปัญญาวานา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การพัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจในรายละเอียดของงานที่ให้บริการ มีการไตร่ตรองวินิจฉัยเหตุการณ์รู้และเข้าใจอะไรตามความเป็นจริง และใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักปัญญาวานา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ หลักศีลปัญญาวานา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หลักปัญญาวานา เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ สามารถอภิปรายได้ว่า หลักศีลปัญญาวานา เป็นการเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เกื้อกูลแก่กัน เนื่องจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่หลักในการให้บริการแก่ประชาชนที่มาใช้บริการ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มากขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุถือว่าเป็นบุคคลสำคัญของชุมชน และเป็นเสมือนญาติพี่น้องของบุคลากร ดังนั้น บุคลากรจึงต้องมีความประพฤติที่ดี ให้การบริการตามระเบียบที่กฎหมายกำหนด ไม่ก่อความเสียหายให้กับผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียน ในขณะที่เดียวกันบุคลากรต้องสามารถอยู่ร่วมกับผู้รับบริการหรือผู้สูงอายุได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กำพล มิตต์พิไทย และอุดม พิริยสิงห์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักธรรมทาให้งามในการให้บริการไปยังผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทาให้งามในการให้บริการไปยังผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน ลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ และด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ (กำพล มิตต์พิไทย และอุดม พิริยสิงห์, 2562) และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นวินดา นิลวรรณ และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปัญญาวานา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาท สู่สังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาของสังคมผู้สูงอายุ ปัจจุบันประเทศไทย และต่างประเทศกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการแพทย์ซึ่งทำให้คนมีอายุที่ยืนยาวขึ้น เป็นต้น การดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุซึ่งมีเพิ่มมากขึ้นในสังคมปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสามารถ มีความพร้อม และรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย พฤติกรรม จิตใจ และการพัฒนาปัญญา เพื่อให้มีศักยภาพที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขอีกทั้งเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาจากการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคตอีกด้วย 2) หลักปัญญาวานา 4 ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเถรวาท หลักปัญญาวานา 4 หมายถึง การเจริญ การทำให้เป็น ให้มีขึ้น การฝึกอบรมการพัฒนา ได้แก่ 1) กายปัญญาวานา หมายถึง การเจริญกาย 2) สีสปัญญาวานา หมายถึง การเจริญศีล 3) จิตปัญญาวานา หมายถึง การเจริญจิต 4) ปัญญาปัญญาวานา หมายถึง การเจริญปัญญา 3) ประยุกต์ใช้หลักปัญญาวานา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาทสู่สังคมผู้สูงอายุ แนวทางในการพัฒนา ตามหลักปัญญาวานา 4 ในพระพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาให้กับผู้สูงอายุในสังคมได้อย่างครบถ้วนทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น ด้านความต้องการทางร่างกาย โดยใช้หลัก กายปัญญาวานา ด้านพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยใช้หลัก สีสปัญญาวานา ด้านจิตใจ โดยใช้หลัก จิตปัญญาวานา และด้านการพัฒนาปัญญา โดยใช้หลักปัญญาปัญญาวานา (นวินดา นิลวรรณ และคณะ, 2563) และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ภาวิดา รังษี และ ดวงทิพย์ วงศ์เลี้ยง ที่ได้ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายไปยังผู้สูงอายุไปปฏิบัติในเทศบาลเมืองระนอง จังหวัดระนอง ผลการวิจัย พบว่า หลังการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองระนอง มีหน้าที่ในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย ผลการดำเนินงานไปปฏิบัติมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ แต่ก็มีปัญหา คือ มีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานมากทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความสับสน ผู้สูงอายุไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หลงลืมทำขึ้นทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพไม่ทันตามกำหนดเวลา และเบี้ยยังชีพที่ได้รับไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น แนวทางการแก้ไขปัญหาควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ผู้สูงอายุได้ทราบในหลายช่องทาง มีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีข้อมูลในฐานทะเบียนราษฎร และปรับอัตราเบี้ยยังชีพให้สอดคล้องกับค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น (ภาวิดา รังสี และ ดวงทิพย์ วงศ์เลี้ยง, 2564)

2. แนวทางการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งบุคลากรต้องนำหลักภาวนา 4 มาใช้ในการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ เพราะเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการ แต่ที่ผ่านมายังมีการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุยังมีปัญหาในการให้บริการอยู่บ้าง จึงมีแนวทางในการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ คือ 1) บุคลากรควรมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการให้บริการให้มีคุณภาพที่ดี สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ โดยมีการแสดงออกทางกายที่ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาไพเราะ นิ่มนวล น่าฟัง รับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุ และการมีแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย มีความพร้อมที่จะให้บริการ 2) ควรการพัฒนาพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล การพัฒนาความประพฤติ ให้ถูกต้องสอดคล้อง กับระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ตลอดจนขนบธรรมเนียม และมีจรรยาบรรณในการบริการ 3) ควรการพัฒนาจิตการฝึกอบรมจิตการชมอารมณ์ความรู้สึกให้ได้ มีความเจริญงอกงามทางอารมณ์ การที่จิตที่ฝึกอารมณ์แล้วนำความสุขมาให้ จิตที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยคุณธรรมตามหลักศาสนา ทำให้มีสมาธิ มีสติมั่นคง มีการจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ และ 4) ควรมีการพัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจในรายละเอียดของงานที่ให้บริการ มีการไตร่ตรองวินิจฉัยเหตุการณ์ รู้และเข้าใจอะไรตามความเป็นจริง และใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กำพล มีดทัพไทย และอุดม พิริยสิงห์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดด้าน ลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ และด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ 2) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และด้านความรวดเร็วในการให้บริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้สูงอายุได้เสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ควรเอาใจใส่ขณะให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพให้มากกว่าที่เป็นอยู่ รวมทั้งควรพูดจาสุภาพไพเราะและเป็นกันเอง ควรให้สิทธิแก่ผู้รับเบี้ยยังชีพได้เลือกช่องทางการรับเบี้ยยังชีพในช่องทางอื่น ๆ เช่น จ่ายเบี้ยยังชีพโดยตรง หรือจ่ายผ่านธนาคารให้กับผู้รับเบี้ยยังชีพก็ได้ ซึ่งควรตรงวัน และเวลาที่กำหนด และในกรณีที่อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ แต่ล้มลงทะเบียน เจ้าหน้าที่ควรรับขึ้นทะเบียนให้ครบทุกคน และควรให้คำแนะนำ ผู้มาลงทะเบียนและบริการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร (กำพล มีดทัพไทย และอุดม พิริยสิงห์, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สรุปได้ว่า 1) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภานา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ หลักศัลภานา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หลักปัญญาภานา และ 2) แนวทางการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภานา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งบุคลากรต้องนำหลักภานา 4 มาใช้ในการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ดังนี้ 1) การพัฒนาทางกาย บุคลากรต้องมีการร่างกายที่แข็งแรง แต่งกายสุภาพ มีทักษะการพูด ให้คำแนะนำที่ดี เป็นทั้งผู้พูดและผู้ฟังที่ดี และต้องให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการมากที่สุด 2) การพัฒนาศัล บุคลากรต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานที่ให้บริการอย่างถ่องแท้ มีความรับผิดชอบต่องานและผู้รับบริการ รวมทั้งต้องประเมินการให้บริการเพื่อการพัฒนาบริการ 3) การพัฒนาจิต บุคลากรต้องมีความพอใจในงานบริการ มีจิตใจที่ตั้งมั่นในการทำงาน และเข้าใจระบบการให้บริการเป็นอย่างดี เพื่อให้ประชาชนได้รับสิทธิ และ 4) การพัฒนาปัญญา บุคลากรต้องมีสติ ไตร่ตรอง มีความรอบคอบ และถูกต้องตามระเบียบ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ภาครัฐควรจัดทำนโยบายและแผนการดำเนินงานด้านการพัฒนาศัลภานาของผู้สูงอายุอย่างบูรณาการความร่วมมือกันในการดูแลผู้สูงอายุกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) ภาครัฐควรกำหนดนโยบายการดูแลผู้สูงอายุอย่างเป็นกระบวนการเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อการดูแลผู้สูงอายุที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน 3) ควรมีนโยบายส่งเสริมการเป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพด้วยการสร้างมาตรฐานในการพัฒนาผู้สูงอายุในทุกด้านทั้งสุขภาพ รายได้ และกิจกรรมในชุมชนให้ครอบคลุมผู้สูงอายุทุกกลุ่ม 3) ควรให้ความสำคัญในการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุเพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายได้อย่างครอบคลุมและถูกต้องเพิ่มมากขึ้น และ 4) ผลักดันให้ผู้สูงอายุในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทุกชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กำพล มืดทพไทย และอุดม พิริยสิงห์. (2562). การประยุกต์หลักธรรมทำให้งาม ในการให้บริการเบี่ยงชีผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารมหาวิทยาลัยมหาภูมิราชนาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 8(1), 28-38.
- ณิชาพัฒน์ คำดี. (2565). หลักภานา 4 กับการส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรยุคชีวิติวิถีใหม่. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 5(2), 79-90.
- ธวัชชัย ไพโรพฤกษ์. (2565). การนำนโยบายเบี่ยงชีผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นวินดา นิลวรรณ และคณะ. (2563). การประยุกต์ใช้หลักภานา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาทสู่สังคมผู้สูงอายุ. วารสารมหาจุฬานครธรรม, 7(3), 40-49.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2546). พุทธธรรม (ฉบับเดิม). (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: ดวงแก้ว.
- ภาวิดา รังสี และ ดวงทิพย์ วงศ์เลี้ยง. (2564). การนำนโยบายเบี่ยงชีผู้สูงอายุไปปฏิบัติในเทศบาลเมืองระนอง จังหวัดระนอง. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์รำไพพรรณี, 2(2), 58-66.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2554). การปรึกษาเชิงจิตวิทยา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2560). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2559. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

สุจินต์ ธรรมชาติ. (2548). การวิจัยภาคปฏิบัติวิธีลัด. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, 7(3), 38-49.

Taro Yamane. (1973). Statistics: An introductory analysis. New York: Harper& Row.